

Evangelická teologická fakulta

Posudek vedoucího bakalářské práce

Název práce:	Kompenzační pomůcky pro děti se sluchovým postižením v královéhradeckém kraji
Jméno studenta:	Karolína Zemanová
Vedoucí:	Mgr. Marie Ortová
Studium:	JABOK B ETF [roč 3]

Karolína Zemanová pro svou bakalářskou práci zvolila téma sluchového postižení. Cílem práce je "...zjistit, jaké kompenzační pomůcky nejčastěji používají děti se sluchovým postižením v Královéhradeckém kraji a jak se tyto děti integrují mezi vrstevníky bez sluchového handicapu" (s. 8). Na Královéhradecký kraj je práce zaměřena proto, že většina respondentů autorčina šetření byla ze školy pro sluchově postižené v Hradci Králové, zbývající respondenty studentka získala prostřednictvím logopedické ambulance ve Vrchlabí.

Text je sestaven z teoretické a praktické části. Teoretická část má 4 kapitoly. V kapitole 1 je poměrně podrobně popsána anatomie a fyziologie sluchu, v kapitole 2 jsou charakterizovány sluchové vady, jejich dělení podle různých kritérií a příčiny. Kapitola 3 přináší přehled kompenzačních pomůcek a v kapitole 4 se Karolína věnuje možnostem komunikace a vzdělávání dětí se sluchovým postižením.

Teoretická část působí hodně popisně, bez jasné souvislosti s cílem, obsahuje zjednodušená tvrzení. Je to dáno zřejmě i tím, že autorka do značné míry používala lékařské zdroje, takže chybí napětí, které do problematiky sluchového postižení vnáší speciální pedagogika a kterému je třeba při zpracovávání zvoleného tématu rozumět.

Na s. 39 v odstavci nazvaném Mluvená hlásková řeč je uvedeno, že mluvit se naučí i člověk s úplnou hluchotou. To není tak jednoduché a mám dojem, že to popírá i autorčino šetření. V dalším odstavci Odezírání (s. 40) je zmíněno, že neslyšící zachytí odezíráním jen 30 - 40% promluvy. To je jistě pravda, pravda je i to, že je odezírání nesmírně náročné na koncentraci. Chybí ale hlavní důvod, totiž ten, že asi třetinu souhlásek odezřít vůbec nelze a zbylé nelze odezřít jednoznačně. Problematické může být i čtení a psaní a použití daktylu, a to u osob, které mají jako mateřský znakový jazyk a jazyk minority se učí jako jazyk cizí. Je pravda, že znakový jazyk není mezinárodní (s. 42), přesto se podle vyjádření samotných znakových osob Čech s Němcem domluví mnohem lépe znakovým jazykem než mluveným. Dalších příkladů zjednodušených tvrzení bychom našli více, uvedené příklady jsou jen z jedné kapitoly.

Obrázek 2, graf s přehledem dělení sluchových vad je nepřesný (s. 18). Percepční vady se dělí na kochleární a suprakochleární. Bazokochleární a další uvedené vady nejsou samostatnou skupinou, ale jsou to všechno vady kochleární.

Informace o vzdělávání dětí se sluchovým postižením jsou zkreslené, vůbec nereflektují legislativu platnou od roku 2016. Nárok na asistenta pedagoga nemá každý žák, jen ten, kterému ho doporučí školské poradenské zařízení. Ředitel spádové školy přijetí dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami musí přijmout, odmítnout ho nemůže. Určitě neplatí, že učitel musí používat jednotné formy výuky a přístupy ke všem dětem, dokonce ani cíle nemusí být úplně stejné (vše s. 43). V kapitole 4.2.1 jsou vyjmenovány některé sociální služby. Jako poskytovatel těchto služeb je uvedeno Hradecké centrum pro osoby se sluchovým postižením. V dalším odstavci autorka jmenuje organizace sdružující osoby se sluchovým postižením, to ale přece nemusí být organizace poskytující sociální služby. Není také pravda, že všechny sociální služby jsou situovány do krajských měst, např. pečovatelska služba, ale i mnohé jiné fungují i v malých obcích.

Do teoretické části je zařazena i kapitola 2.3 nazvaná Sluchové postižení. Autorka deklaruje, že v kapitole chce upřesnit, jak bude vnímat termín sluchové postižení pro potřeby svojí práce. To je samo o sobě správné, bohužel se ale jednoznačné vymezení nepodařilo. Pochopila jsem, že autorka asi chtěla psát o osobách s těžším sluchovým postižením. V podkapitole 2.3.1 je to ale znovu zpochybněno úvahou, jak která cílová skupina postižení vnímá. Nerozumím, proč v této kapitole je vsuvka o kvalitě života.

Pro své šetření autorka použila dotazník (viz příloha 2), jehož respondenty byly děti od 0 do 18 let, za mladší děti dotazník vyplnily jejich rodiče. Dotazník vyplnilo 45 osob, autorka šetření vyhodnotila jako kvantitativní. Nerozumím přesně, proč byla pro dotazníkové šetření vybrána právě témata kompenzačních pomůcek a zařazení do majoritní společnosti, autorka souvislost

nepopsala a ani s ní explicitně nepracovala. V šetření se ukázalo, že 100% dětí používá sluchadlo, to je naprosto očekávaný výsledek. 100% respondentů odpovědělo, že používá znakový jazyk. Jistě je to do velké míry dáno tím, že hradecké školy se vztahují ke komunitě Neslyšících, jejíž členové ke komunikaci používají výhradně znakový jazyk. Z toho samozřejmě vyplývá i to, že děti netráví volný čas se slyšícími vrstevníky a nechodí do běžných škol. Autorka pro to hledá různé důvody, ale nenapadlo ji se zeptat, jestli to vůbec chtějí, řeší celou problematiku jen ze své pozice. Nepodložené dohady jsou také ve vyhodnocení položky o používaných kompenzačních pomůckách. Mobily a počítače nemusí být vnímány jako kompenzační pomůcky, neslyšící je používají stejně jako majoritní většina. Oproti tomu v závěrečném vyhodnocení šetření (s. 59) je uvedeno, že mobily a počítače mohou používat jen lidé se sluchovým postižením, kteří umí číst a psát. To také není pravda, lidé se sluchovým postižením používají v mobilu i počítači programy, prostřednictvím kterých se mohou domlouvat pomocí znakování. Škoda, že studentka celé téma více nepromyslela a nehledala konkrétní informace o jednotlivých pomůckách. Z nabídky kompenzačních pomůcek zcela vypadl kochleární implantát, jaký to má důvod? Položka 13 týkající se vnímání svého postižení jako omezujícího je sugestivní, samozřejmě, že lidé se sluchovým postižením nemohou dělat vše co slyšíci. Volba Královéhradeckého kraje je zdůvodněna tím, že škola v Hradci je jediná, tudíž jsou v ní děti z celého kraje (s. 49). Jistě do škol chodí i děti z blízkého Pardubického kraje, po rozkliknutí stránek školy se hned na titulní straně dozvíme, že z Pardubic děti sváží speciální autobus.

Cíl práce můžeme považovat za splněný, autorka zjistila, jaké kompenzační pomůcky děti používají a zda se integrují mezi slyšící vrstevníky. Byl ale splněn povrchně, bez pochopení situace osob se sluchovým postižením. Zajímavé by bylo porovnání s jinou školou v jiném městě.

Autorka odkazuje na použité zdroje, na dvou místech jsem našla nejednotné způsoby odkazování (u obrázků 1 a 2). Otázkou je pro mne relevantnost zdrojů.

Po stylistické a grafické stránce je práce průměrná, v průměrném množství se také objevují různé chyby.

Práce byla konzultována:

dostatečně

Navrhované hodnocení:

E

Zdůvodnění, závěr:

Autorka neprokázala, že rozumí rozdílným potřebám rozdílných skupin osob se sluchovým postižením, proto také jasně nevymezila cílovou skupinu pro své šetření a dopustila se obsahových nepřesností. Cíl práce je možné ohodnotit jako splněný, šetření ale nemá hlubší smysl a využití pro praxi, je povrchní. Používané argumenty ve vyhodnocení šetření z něj nelze vyvodit, studentka si je ze značné části vymyslela. Konečné hodnocení práce může být ovlivněno průběhem obhajoby.

Otázky, podněty k diskusi při obhajobě:

Prosím studentku, aby se při obhajobě vyjádřila především k podnětům vyplývajícím z mého posudku.

Případně je možné odpovědět na následující otázky:

1. Co bylo přínosem při psaní práce pro vás samotnou, co jste si sama uvědomila, naučila se.
2. Vysvětlete, proč někteří členové komunit Neslyšících s velkým N nebudou používat sluchadla, i kdyby z toho měla zisk.
3. Za jakých podmínek by děti se sluchovým postižením mohli mít zisk ze zařazení do běžné školy? Viz např. Jungwirthová, I. Dítě se sluchovým postižením v MŠ a ZŠ.

Doporučuji/nedoporučuji k obhajobě:

doporučuji

V Perálci 6. 8. 2019

.....
podpis vedoucího práce
Mgr. Marie Ortová